

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó: tulajdonos

CSOMOR KÁLMÁN.

Az agrár kölcsön.

Jól mondja a magyar paraszt az új dologra, hogy „*viselve válik*“...

Igy vagyunk az agrárkölcsönnel is.

Aldásos jótékony hatása eltagadhatatlan, mert azon nagymérvű szőlőtelepítés, mely az utóbbi 5 évben látható: *nagyrészen az agrárkölcsönben leli alapját.*

Hogy a szőlők felujtása érdekében életet nyert törvény bevált, hogy az áldásos, hogy a nemzeti közös vagyont emelte és százezrek megélhetését tette lehetővé: *az többé kétségbe nem vonható.* S ha reá gondolunk, mennyi panasz, javaslat, felszólalás, indokolás, hirlapi cikk kellett, míg az ige testté vált, valóban csodálkoznunk kell, hogy az intézők oly hosszú meggondolás után határozták el magukat eme áldásos és jótékony törvény megalkotására.

Az agrárkölcsönös szőlők felujtása is „*viselve válik.*“ Viselve merülnek fel a nehézségek, melyeket különösen a hirlapok- és szaklapoknak kell nyilvánosságra hozni, hogy így az tudomásra jöven: *az intézők azon javithassanak.* S hogy javítanak, módosítanak, azt a szőlészek sorsa iránt érdeklődő intézőktől elvárhatjuk.

Lapunk múlt számában említést tettünk arról, hogy egyik gazdatársunk, akinek szőlőjei elfagytak, s így nem volt semmi termése, kérvényt nyújtott a földművelésügyi miniszterhez kérvén őt, hogy szőlőfelujtására felvett agrárkölcsön ez évi rátafizetésére halasztást adni kegyeskednék. Már akkor nagy volt az aggodalmunk, és ez nem oszlott el, sőt még fokozódott, amennyiben tudomásunkra jutott, miszerint a beadott kérvény akként intéztetett el, hogy a halasztás nem adatott

meg. Indokoltatván azzal, miszerint a helyben beszerzet információk folytán a miniszter arról győződött meg, hogy az illető oly anyagi körülmények között van, hogy a rátafizetésre a bekövetkezett csapás ellenére is képes.

Tehát nincs pardon! . . . Fuss vagy fizess! Ha nem, hát elárverezik lefoglalt ingóságaidat!

Ebből levont konzekvencia az agrárkölsön-vevőket igazán kétségbe ejtheti.

Hát az lenne-e végeredménye az áldásosnak hirdetett és tekintett szőlőfelujítási kölcsönnek, hogy elemi csapás esetén a gazdának ingóságait vagy egyéb vagyonát is elvigye és földönfutóvá tegye?

Alljunk meg, elmélkedjünk! Lehet-e, szabad-e ennek bekövetkezni? . . . Hiszen ezen szőlőfelujítási törvény állami intézkedés: — az államnak pedig erkölcsi kötelessége az ország polgárait az elszegényedés-, megsemmisüléstől megmenteni.

Igy fogtuk fel mindnyájan a szőlőfelujítási kölcsönt. És ha elemi csapás esetére intézkedés nem történik: akkor előre is megjósolhatjuk, hogy *az agrárkölsönnel teiujított szőlők legalább 80 %-tólja dobra kerül.*

Dobra kerül, gazdát cserél. S az a munkás nép és kéz, mely a haza szent rögéhez van kötve, nemcsak a beültetett szőlőnek talaját veszíti el, de elveszíti több évi munkáját, fáradságát, s így koldusbotra kerülve ne csudálkozzanak rajta: *ha hazát cserél; . . . ne csudálkozzanak: ha a szocializmusnak, esetleg anarchizmusnak áll szolgálatába . . .*

Necsak azt iparkodjanak minden áron megakadályozni az intézők, hogy a nép ki ne vándoroljon; de ne készítsék elő *a kivándorlók, kétségbe esettek sorsát és, számát ne szaporítsák.*

Mert hát beszéljünk úgy ahogy a dolog áll.

Ki folyamodott a terhes agrárkölsönhöz? az, akinek szőlőfelujításra pénze nem volt; akinek nem volt személyi hitele. Ha most már ezeket elemi csapás éri: *honnét fogják a rátát fizetni?* vagy ha halasztás adatik is, hogy fognak egy évben két évi rátát fizetni? . . . Sehogy! . . . *Igy is úgy is beüt a krach.*

Hiszen ugyis csak nagy küzdelem és önmegtagadás kell ahhoz, hogy a terhes évi rátát a jövedelemből fedezhesse.

Vagy akkor szándékoznak a dolgon már segíteni, ha szá-

zan és százan elvesztették vagyonukat, el több évi munkájukat?

A meghalt embereket feltámasztani emberi hatalom képtelen. Addig gyógyítsuk tehát, míg él; míg az életbentartás emberi tehetségben van. S ne a százak sirja felett nyilvánuljon meg a számalom, s ne a megtörtént bajokra álljanak elő javaslatokkal.

A dolog egész tiszta, egész nyilvános.

A törvényhozás a kölcsönt 15 évre a megállapított föltételek mellett biztosítottnak látta. S miután az elemi csapás legtöbb esetben nem az első évben következik be, tehát ha később, midőn már rátafizetés történt: *a 15 évi biztosítás még mindig fenállhat*. S legrosszabb esetben ha az első évben történik az elemi csapás: egy évi differentia nem képezhet akadályt annál is inkább, mivel a fél részéről ugy is egy bizonyos összeg biztosítékul elhelyeztetett, melyet csak 15 év eltelte, a megtörtént leszámolás után nyerne a fél a kezéhez.

Mivel tehát a kölcsönösszeg a halasztás megadásával vészélyeztetve nincs: egyáltalában nem létezik akadály, mely annak megadását megnehezítené.

A mi felfogásunk szerint nincs itt másra szükség, mint *ezt a dolgot az intéző körökkel megértetni*, és erre a sajtó első sorban a hivatott. Azért foglalkozunk mi is ezen kérdéssel ismételen, hogy a dolgot a megérlelés stádiumába vezetni gyenge erőnkkel elősegítsük.

De van még egy másik kérdés is, mely az agrarkölcsönnel telepített szőlők felujtása körül mint kellemetlen már is jelentkezik,

Ez a felügyelet, illetőleg az állami szakközegeknek sok esetben helytelen felületes eljárása.

Akinek nem ingje, ne vegye magára; akit pedig illet *okuljon belőle*.

Tudvalevőleg az agrarkölcsönnel telepített szőlők felügyelete az állami szőlőszeti felügyelőkre van bízva. És ez nagyon helyesen van két okból; azért, hogy aki a szőlőtelepítéshez nem ért: azt tanácscsal lássa el; és azért, hogy a szőlőt többször megtekintse, s a gazdát netalán mulasztásaira figyelmeztesse, a kölcsönt pedig a felügyelettel biztosítsa.

Ha így járnának el, nagyon helyes volna.

De tudok eseteket, ösmerek eljárásokat, melyek nem hasznára, de hátrányára vannak a gazdáknak.

Eszébe jut a felügyelő urnak, és beszaladja a határt. Megnézi jól-rosszul a szőlőket, azután jegyez és jegyzéseit az agrárbank igazgatóságának beterjeszti.

A gazda a vizsgálatról mit sem tud, csak a reá következő évben mint a villám váratlanul csap le az agrárbank igazgatóságának levele, melyben értesítik, hogy a felügyelő azt jelenti, miszerint a szőlőt nem permetezte, — hogy rosszul dolgozta, — hogy rendesen fel nem karózta stb.

A vers vége pedig az, hogy felhivatik a gazda, miszerint többé mulasztás ne következzen be, mivel ismétlés esetén *esetleg a köcsön vett tőke is felmondatik.*

Ha azután a reá következő évben az állami szakközeg hasonlóan referál: *bekövetkezik a baj!*

Nöhát ezen is segíteni kell. Nem szabad a gazdákat a felügyelő önkényének kitenni.

Mert ha a referálás helyes: akkor egyszersmind igazságos is. De ha az légből kapott, következményeiben nagyon káros lehet.

Például tudunk esetet, ahol a felügyelő egy község határában 60 szőlőt kifogásolt.

Egyikre elmondotta, hogy a sorok közé zöldség és más termény van ültetve. Hogy a szőlő nem permetezett. Pedig mi a szőlőt láttuk; tudjuk, hogy közéje semmi sem volt ültetve; tudjuk, hogy igen is volt kétszer permetezve.

Egy másikról azt jelentette, hogy rossz munkában van tartva. Pedig egyike volt a legszebben kezelt szőlőknek.

És ez származik mindabból, mert az illető sietve végig szalad a szőlő széten vagy talán messziről nézi. És ezen vizsgálatnál a gazda nincs jelen. Arról, hogy vizsgálják és mikor vizsgálják, tudomással nem bír.

De meg néha megtörténik, hogy a gazdának több szőlője lévén, arra, melyet megtekintett, a permetezéssel és kapálással csak más vagy harmadnap kerül a sor, s így a jelentés végeredményében méltatlanul idéz elő kellemetlenséget.

Ezen kellemetlenség csak úgy volna kikerülhető, ha a felügyelő a gazdát egy levelező lapon értesitené, hogy mikor fogja szőlőjét megvizsgálni. Ekkor azután a gazda maga is megjelenne. Tudomást szerezne arról, hogy a felügyelő mit

fog referálni, és ha azt a maga részére sérelmesnek találná: *ellene jogorvoslattal élhetne.*

De úgy, ahogy most van, hogy a gazdát a vizgálatról nem értesítik, hogy nem tudatják vele a leletet, hogy mi a véleménye a felügyelőnek; csakis a reá következő évben irnak reá, mikor már bizonyítani legfölebb tanukkal lehet: nincsen jól.

Azért tehát ezen eljáráson addig is, mig abból esetleg egyesekre kellemetlenségek nem hárulnak: segíteni, de minden esetre segíteni kell! . . .

A beteg szőlő.

Amily kellemes látvány egy egyenletesen beállott erős fejlődésű szőlő, oly elszomorító egy hézagos olyan szőlő, melyben nagy számban vannak visszaesett szőlőtőkék.

De nemcsak a szemnek kellemes látvány egy egyenletesen beállott erős fejlődésű szőlő, de jövedelem tekintetében is kívánatos. Mivel az ilyen szőlő termés-hozama felettébb nagyobb, mint a hézagos visszaesett tőkékkel tarkított szőlője.

Mivel pedig az évi átlagos munka, a befektetési tőke, az adóztatás egyenlő, a termés hozamban pedig a különbség lényeges, azért tehát minden szőlésznek oda kell törekedni, hogy inkább kevesebb, de jól beállott egyenletes, erős fejlődésű szőlője legyen.

Ezt elérni egész egyszerűen lehet. Csak erős elhatározás, éberség és következetesség kell hozzá.

Első és fősszabály az, hogy a gazda így május hó vége felé, mikor a fejlődés rohamos, szőlőjét erősen kísérje figyelemmel. S ha talál visszaesett vagy sárguló lombozattal bíró tőkét, azokat vizsgálja meg.

Ezt az eljárást vegye egészen be a rendes munkálatok közé.

Miután az a tőke, mely a fejlődésében május végén a többitől elmaradt: hibás, vagyis beteges; keresse ki a betegség okát.

Ha a visszaesés nem egyes tőkénél szórványosan, de egy csoportban tömegesen jelentkezik: akkor a baj általános, az vagy a talajban, vagy az alanyban keresendő. Ha a visszaesés szórványos, akkor a baj az egyes tőkékben keresendő.

Az így általánosságban felfedezett baj sikeres orvoslását nehéz keresztül vinni, azért tehát kár az időért, kár a kiadásért. Hanem legokosabb dolog a tömegesen jelentkezett tőkét kivágni, s a területet a reá következő tavaszon oda alkalmas alanyfajon nemesített ojtványokkal betelepíteni. Vasgálicz oldat vagy egyéb kuruzslás nem vezet teljes sikerhez, csak arra alkalmas, hogy a beteg terméketlen tőkét tovább vegetáltassa.

Ha szórványos a baj, az több okból származhatik. Ilyen okok a következők lehetnek.

1. Silány és rossz forradásu ojtvány. Különösen ha zöld ojtványnyal lett nemesítve, és a nemes részen az alvó rügygyel ellenkező oldalon, egy függélyes elszáradott csatorna volt

2. Ha a kapa az alany nyakát megsértette s így a tenésedés vette kezdetét.

3. Ha a tőke elvarasodik, elgelyvásodik, mely betegséget már a nemes gally vitte a tőkéhez és végre

4. Ha az ojtványtőke a nemes részéből elötörött gyökerektől rendesen nem mentetett meg, s csak akkor, midőn a tőke fejezete megnőtt, és ezzel szemben az alany az őfejlődésében és gyökérképződésében visszamaradt.

Akinok ilyen szórványosan jelentkező beteg tőkéje van, szabaduljon meg tőle; s legokosabban teszi, ha május hó vége felé a tőkét jó mélyen kitakartatja, és az ojtás helyén közvetlenül alul elvágja.

Az így elvágott kitakart tőke ha az alany egészséges: még ez évben néha egész jól kihajt, mely még ez évben zölden benemesíthető. Ha pedig nem halad semmire: akkor ősszel kivágandó, és jövő tavaszon azután jó gyökeres alanyvesszővel befoltozandó, mely azután ha erősen kifejlődött, akár fásan magas ojtással, akár zölden benemesítendő és ősszel eldöntendő.

Aki szőlőjét különösen tavaszon figyelemmel kíséri, és a beteg tőkékkel nem komédiázik, nem gyógyítja, hanem kivágja és a mondott módon jár el: állandóan jó erőben lévő nagytermő szőlője lesz, mely a reá fektetett kiadások kamatát minden körülmények között dusan meghozza.

János gazda.

A zöldfagyásról.

A tavaszi vagy zöld fagy május hó 25-ig rémiti a gazda közönséget.

Habár ez idei tavaszi időjárás, mely eddig állandóan hideg időjárásból állott s így feltehető, hogy a zöldfagy nem igen következhetik be, azért nem szabad összetett kézzel várni az ellenséget.

A védekezésnek többféle nemét javasolják. Vannak akik azt ajánlják, hogy a szőlőtőkét egy arra alkalmas *papir tölcsérekkel takarják be*.

Akinek 100—200 tőke szőlője van, ezt a kúrát igénybe veheti. De nevétséges és kivihetetlen nagyobb tábla szőlőknél. Mert a ki- és betakarás annyi munkát és kiadást igényelne, hogy az kivihetetlen.

Vannak újabban akik széllapátokat ajánlanak, vagy is egy kerekgepezetet, mely bajtatván: annak lapátai szelet idéznének elő; s így hiszik a szőlőket a fagy ellen megvédeni.

Ez egy szegény-tatár gondolat! . . Hány ilyen szélesináló gép kellene csak egyhold szőlőre? s hány egy nagyobb táblára?

Ez is olyan tanács mely kivihetetlen. S azon csudálkozom, hogy ezen tanács kinyomatására nem sajnálják a nyomdafestéket.

Legujabban viharágyukkal hiszik a zöldfagyást megakadályozni. De ennek sem lehet és lesz nagyobb sikere, mint az előbbeni két társának. Hány viharágyu és milyen eljárás kellene, hogy vele egy nagyobb területen egész idő alatt oly állandó szelet idézne elő, mely egy nagyobb tábla szőlő megmentését biztosítaná a zöldfagy ellen?

Mind nem érnek ezek semmit. És csak arra való, hogy éppen valami tanácsot irjanak.

De különben a szélről a természet maga gondolkodik; ezt mesteréges módon előállítani költséges hiábavaló kiadás lenne.

De még volt reá és lehet reá eset, hogy éppen: a *nagy és hideg szél fagyaszt*. Így volt 1866. évben. Mikor május hó 24—25-én a nagy hideg szél, úgy a völgyben mint a parton mindent elfagyasztott.

Hát ilyen nagy szél esetén mivel védekezzünk?

Nevetséges tanácsok ezek mind.

A tavaszi zöldfagyok ellen egyedüli védekezési eljárás a füstölés.

Vannak sokan, akik annak semi jelentőséget nem tulajdonítanak; — vannak viszont, akik azt sok esetben célhozvezetőnek találják. Ez utóbbiak közé tartozunk mi is.

Mi a múlt évben füstöléssel védekeztünk és célt értünk. Azért tehát jó lélekkel ajánljuk a füstölést.

Csakhogy a füstölés rendszeres legyen. *A füstölés ne tűzelés, de füstölés legyen.* A füstölő úgy állítassék fel, hogy a légáramlat a füstöt a szőlőre vigye. Hogy a füstölés idejében kezdessék és tartson addig míg a nap feljött. Mert némely esetben az is hiba, hogy nem kellő ideig füstölnek. De éppen akkor alszik el a tűz, és mulik el a füst: *mikor reggel napfeljöttkor arra szükség volna.*

A füstöléshez ajánlanak füstölőanyagokat, kátrány téglákat. De hát ez is felesleges. Minek adjon ki a gazda azért pénzt, mikor a gazda a füstölőanyagot felette kevésből előállíthatja.

Kitűnő füstölő anyag a kihasznált cser; a trágyával kevert pelyva, mely ha egy kissé megnedvesítettik: *nagy füstöt ad.*

A füstölőanyagok a szőlőben úgy helyezendők, hogy a fagyasztó szél leginkább éjszakeről éjszakketről jó. Tehát ezek legyenek a védekezési pontok. S azon oldalon gyujtassék meg a füstölő: *amely oldalról a hideg légáramlat jön.*

Ha egyáltalában szél nem fuj, akkor körül kell rakni füstölővel a területet, és mindenhol meggyujtani.

Lelkiismeretes pontos emberekre kell bízni a füstölést; nehogy a füstölőanyagok mellett a bundába burkolva aluszszaék akkor a boldogok álmát: midőn füstölni kellene.

Igy járva el, lehetetlen, hogy a füstölésnek sikere ne legyen!

Magas fásojtás kivitele.

A magas fásojtás egyike a legcélhozvetőbb ojtási műveletnek. Azon csudálkozom tehát, hogy azok akik fásojtással kívánnak szőlőt telepíteni: nem kizárólag ezen ojtási műveletet alkalmazzák.

A magas fásojtás ha jól van keresztül véve, alig marad el valami. Jó kivitel és kezelés mellett 90—95%-töli eredményt lehet vele elérni.

Ha helyén akarjuk eldönteni: akkor is pompás, mivel dús gyökérszettel bír; — ha levágjuk akkor erős fejlődésű dús gyökérszettel ojtásokat nyerünk.

Ha azonban a kivitel és a kezelés rossz: *akkor az eredmény is silány.*

Tehát a kézben eszközlött fásojtás és a magas fásojtás között az a különbség, hogy a kézben eszközlött fásojtvány rendszeres kezelés mellett adhat 25—35%-töli sikert; — ha ennél nagyobb: az véletlen az szerencse. Tehát ezen műveletnél biztosra nem lehet számítani; rizikó az egész. Ellenben a magas fásojtásnál a siker biztos. Ha csak azt a rossz elbánás elnem rontja.

Aki magas fásojtást akar készíteni, az először is válassza meg a talajt. Túlerősen kötött talajban a magas fásojtás nem alkalmas. Mivel a túlerősen kötött talajban különösen ha a tavaszon szel eső éri s utána nem munkálják fel a földet, megkeményedik; nagy darabokban össze áll; s az otvány mintha vasban volna: *oly nehezen bírja rügyeit kihajtani.*

Ha pedig az összeforradás előtt a talaj megrepedezik: a nemes rész kiszikkad. Sőt még az is nagy hiba, hogy gyökerezni sem igen lehet az ilyen keményen egybe állott talajban.

Azért tehát ismétlem, az erősen kötött, parasztosan monva, szurkos talajban nagyban készíteni a magas fásojtást nem célszerű.

Ha azonban a magas fásojtás tőke pótlás céljából készítették: akkor lehet ugyan készíteni; de eső után rögtön meg kell porhanyítani. A magas fásojtás készítése céljából a sorokat legalább 1.—1.20 cm. a tőkét legkevesebb 1 méter távolságra kell ültetni.

Az ilyen ojtás készítésénél a bakhát művelés nem alkalmas; legcélszerűbb a lapos művelés; mert ott az elhelyezett lehajtatott ojtván felé kis hantocskák rakatnak, mely a kapás munkást figyelmessé teszi.

A magas fásojtást legalább is a harmadik évben lehet célszerűen készíteni. Idősebb tőkék még alkalmasabbak azért, mivel ha két éves tőkén eszközölnénk a magas fásojtást, először is legtöbbször gyenge, vékony ojtó gallyakat használhatnánk, s a fiatal tőke is áldozatul eshetnék az ojtásnak. Míg ellenben az idősebb tőkén ha 3—4 szál vesszőt benemesítenénk is, a tőke fejből elétörnek a hajtások, melyek a tőkét éltetik, és melyeket azután zölden is be lehet nemesíteni.

Az idősebb tőke tehát nemcsak azért alkalmas, mivel nem ál-

doztatik fel a magas fásojtásnak, de azért is, mivel azon egyszerre magas fásojtást és zöldojtást is lehet készíteni.

Aki magas fásojtást akar készíteni, az ápril elején metsze meg a tőkét, hagyja meg rajta az alkalmas vesszőket, azokat metsze meg a kellő magasságban, azután hagyja úgy legalább 2—3 hétig, a azután midőn a rohamos nedv folyás alább száll: hozzá foghat az ojtáshoz, és készítheti egész május hó közepéig.

A kellő magasság alatt azt értjük, hogy a vessző legalább 80—1.20 c.-m. magasan legyen benemesítve, mert rövidebbet jól le-
buktatni alig lehet.

Ha után május közepe felé a hajtások elétörtek: azokat egyszerűen távolítsa el a ledöntésnél, s így készítse a rügyeket hajtásra; mely azután a föld alatt törvén elő: ott gyökérré képződik.

Ha áprilisban akkor kezdi meg a nemesítést, mikor még a rügyek nem hajtottak ki, csak előbujtak: akkor a nemesítéshez közel eső rügyeket törje le; hogy az alsó rügyeket a föld alatt nagyobb hajtásra készítse. És elérje azt, hogy a felső rügyek hiányában az erő a nemesítéshez jusson.

A nemesítési eljárásnál a Laczay-féle nyergezést használja. Ez a legczélszerűbb. Csakhogy ennek kivételénél azt szem előtt kell tartani, hogy mivel az ék rövid lesz, könnyen kieshetik; azért tehát raffiával ügyesen és elég szorosan kössön. Hogy jobban, czélszerűbben köthessen: tanácsos a raffiát egy kissé megnedvesíteni.

A nemes gally egy szemes legyen.

Ezen ojtási eljárásnál egyik leglényegesebb munka annak a föld alá helyezése. Mert ha ez nem jól vitetik keresztül: akkor a vessző ruganyossága emelkedést szülvén, a behelyezett kis ékecske helyéből kicsuszik elferdül; és akkor az eredménynek beharangoztak.

A lehuzást így kell eszközölni. A benemesített vesszőt alulról a tőkénél meg kell ovatosan csavarni azért, hogy a lehuzás alkalmával el ne törjék. Ugy kell itt elbánni: mint a bujtásnál szoktak.

Azután a tőkétől kezdve kellő távolságig kapával a földet két oldalra kell hányni, ahova azután az ojtás lehuzatik.

Midőn az ojtást alul megcsavartuk és az ojtvány helyét elkészítettük, akkor az ojtványvesszőt lefektetjük: és a tőke mellett egy arasznyira egy peczekkel jól leszorítjuk. Így leszorítva hagyjuk. Ezt azért tesszük, hogy az ojtványvessző ne mozdulhasson, és rugékonyságát a kapocs korlátozza.

Az árokba így lefektetett vesszőt az ojtás helyétől mérve $1\frac{1}{2}$ arasznyira újból kapocscsal erősítjük le azután függélyesen fölfelé állítjuk. Ha így fellett állítva, azután nedves földdel erősen körül megtemjük, hogy az egyenes állása biztosítsék. De arra ügyelnünk kell, hogy munka között a nemesítés helyét a nemes vesszőt ne érintsük, és így esetleg helyéből ki ne mozdítsuk.

Ha azután eddig eljutottunk: akkor az ojtás vagy ojtások két oldala mellé egy karót szurunk; ezzel figyelmeztetjük a kapás munkást arra, hogy szerszámjával oda ne érjen, kárt ne tegyen

Azután e lehuzott vesszőre földet huzunk úgy, hogy a tőke

szabadon álljon és rügyei kihajthassanak, és a reá huzott földet jó letapossuk két okból. Először azért, hogy a vessző biztosabban álljon, másodsor, hogy előbb és nagyobb gyökérzetet hozzon.

Végre azután a nemesített részre kezünkkel porhanyós földet rakunk annyira, hogy az ojtós felett legalább 2 ujnyi föld legyen. Ez azért van, nehogy a nemes galyacska időelőtt kiszikkadjon. Tul sok földet pedig azért nem szabad reá tenni, mivel alata a rügy elromolhat.

Az elétörött hajtásokat azután a jelként odaszurt karókhöz kötjük; ha hosszú lesz: visszacsipjük, és augusztus hó elején nemes gyökereitől megtisztítjuk és nyitva hagyjuk azért, hogy az eddig föld alatt volt első szemek a napheve és légáltal őszre beérleltessenek.

Aki így jár el a sikere biztosítva lesz.

Apróságok.

Magas fejezet Különösen az őszi döntéseknél történik az meg, hogy az ojtványtőkék fejezetei magasak lesznek; pedig hát ősszel ugyancsak figyelnek reá és akkor úgy találják, hogy a fejezet a rendes helyén van.

Ez onnét származik, mivel ősszel a föld színét nem lehet úgy pontosan megállapítani, mint tavasszal. De meg onnét is származik, mivel a ledöntött vesszőre hányt földet a tél hidege felszivja, s így azután vele emelkedik a vessző is. Mire azután tavaszon kinyitják: *akkor azután ijesztő magas nyaka van egynémelyik döntött tőkének.*

Nohát ne essünk e felett egészen kétségbe, mert a kapálás alkalmával, ha a föld a tőkék közé begurul: *a fejezet is alacsony lesz; feltölti a föld.*

De elé fordul ez olyan ültetéseknél is, ahol a fordított föld nem szállt meg egészen.

Járja végig így metszés után a gazda vagy a megbizott a szőlőt, s ha úgy találja, hogy vannak benne magas fejezetű azaz hosszú nyaku tőkék: akkor azonnal rendelje el, hogy azok földdel körül kellő magasságra feltöltessenek, nehogy a tavaszi szél a hosszú nyakat kifujja, mely azután a tőke erősséget hátráltatja, sőt lesz belőle egy beteges tőke.

Ellenben ha most tavaszon földdel körül hányatjuk, uyáron pedig a föld oda gurul és a lombozat is takarja: lassan megvasztagszik és lesz belőle egy tűrhető tőke.

Azért okosabb dolog az ilyen magas nyaku tőkefejlődést kikerülni. Melyet úgy lehet, ha a döntésnél peczkeket használunk, és a lehuzott ojtványt az anyaföldhöz jól lepeczkeljük. De kikerülhetjük úgy is, ha tavaszon döntünk és csakis már jól megülepedett fordított talajba ültetünk.

* * *

Levél fodrosodás. Ha a fordított talaj azon részén, ameddig a fordítás eszközöltetett agyagos, — ha a terület meneteles: *ugy a viz a szőlő legalsó csatornájában gyülik össze.* És ez annyit tesz, hogy benne a szőlő nem diszlik. A túl sok víznek az a következése, hogy a levélzet, lombozat a rendesnél kisebb, a levelek alsó részein mohosabb, a levelek vastagabbak és szélén fodrosak.

Ez betegség! Ahol ilyen betegség föllép: *ott a szőlőtő csak kinlódik, termést nemigen hoz, és végre kivesz.*

Sok szőlőben előfordul ez a betegség. Sok gazda okulhat róla. Mert a ripária a tulvizes talajban nem él soká. Elvesz.

Ezt a régi időben ugyanazon szőlőben nem igen tapasztaltuk azért, mivel kevés talaj volt fordítva; és azért, mivel az európai szőlővesszők több nedvességet elbirtak.

Ennek az oka abban áll, hogy az agyagtalaj a vizet nem bocsájtja át egy könnyen. Mivel pedig a föld fordított és emelkedett, az esőviz csakhamar a fordításig, az agyagig leszalad, és azon végig lefut a szőlő alsó legalantabb levő csatornájába jut.

Ahol ezen jelenség mutatkozik, azon a következőképen lehet segíteni.

Mondjuk, hogy a szőlő hat csatorna hosszú és a legalsó csatornában láthatók a tulsok víz káros nyomai; akkor a harmadik csatorna alján egy mély árkot ásunk, mélyebbet, mint ahogy a fordítás eszközöltetett; ekkor a viz a felső három csatornából ebbe a mélyített csatornába folyik, és a meneteles csatorna végén levő mély verembe fut, onnét azután a lég és föld által elemésztetik.

Lehet azután a hatodik csatorna felső végén még egy ilyen árkot huzni. S így azután a hat csatornás szőlőben két ilyen vízlevezető kimélyített csatorna lesz, mely azután a kívánt hatást megteszi.

Állandósítani lehet ezt úgy, hogy az így kimélyített csatornát patakkövel kirakjuk, s így egy állandó és tartós vízlevezető csatornát készítünk.

Ahol kővel rendelkeznek, *ezélszerű* ilyen csinálni, ahol azonban a kő sokba kerülne, akár el maradhat, csak 4—5 évig kell tűrni a mélyített csatornát, később már feleslegessé válik, mivel a fordított föld megülepszik, és a víz lefolyása lassabb lesz, s így alig tesz érezhető károsodást.

Csak a fiatal tőkét kell megvédeni, nehogy fiatal korukban megöregedjenek.

* * *

Szőlővessző értékesítése. A * szőlőtalajból a szőlőfürtökkel sok táperőt vonunk el; de nem kevesebbet a szőlővesszőkkel.

Gondoljuk csak meg, hogy a szőlőtő gyümölcse fejlődése és érlelésére, valamint a vessző hozamára mennyi tápanyagot emészt fel a földből?! s így nagyon természetes, hogy évek múltán, miután a talajból mindig egy és ugyanazon táperőket vonja el a tőke, mely azután trágyázással nem pótoltatik, végeredménye a talaj

kiélése, és ennek következményeként a tőke visszaesése fog bekövetkezni.

Azért tehát a gazdának gondolkozni kell arról, hogy amit a szőlőtő évenként a talajból elfogyaszt: azt javító anyagokkal adja vissza.

Ahol istállótrágyával rendelkezünk, ott nincs semmi ok az aggodalomra. A jól kezelt s rendszeren trágyázott szőlő évtizedeken erősen fejlődik és dus terméseket hoz.

Ahol azonban istállótrágya nincs, vagy odaszállítása tetemes költségbe kerül, ott úgy kell okoskodni, hogy a talajból elvont táperő lehetőleg visszaadassék.

Ezt tehetjük azzal is, ha a levágott szőlővesszőket nem viszük el feltűzelné, hanem a szőlőben baltával apróra összeapritjuk, és egy verembe hordjuk, ahol földet teszünk reá.

Az így összevágott, verembe összerakott és vízzel földdel telített vesszőtömeg, 3 év múlva teljesen megéri, s akkor javító anyagként a szőlőbe elterithető.

* * *

Gyökeres vesszőkről, Aki gyökeres vesszőkkel akar telepíteni vagy azzal foltozni, nem szabad megvárni azt, hogy a vesszők az iskolában kihajtsanak, de azokat előbb ki kell szedni, és elvermelni.

Az elvermelt gyökeres vessző azután így nem hajt annyira ki, hogy az ültetésnél ezen körülmény hátrányra lenne.

Ellenben ha az iskolában kihajt és így életműködését vehemensebben megkezdte, ha akkor vétetik ki: sok esetben vagy visszaesés, sőt nem ritkán az elhalás is beáll.

* * *

Erős szőlő. Ha valaki fajtisza ripária szőlővesszőt ültet, persze fordított talajba és azt legalább 3 éven át mint telepet kezeli és a negyedik évben nemesíti be: eldöntés esetén hatalmas erős fejlődésű szőlője lesz. Olyan, mely minden várakozást felül mul.

Csak hogy ennek a döntésénél különösen nagyon ovatosnak kell lenni, hogy az így megvastagodott tőkét szabályosan ledöntesse. Hogy meg ne törjék, és a vessző ruganyosságánál fogva az ósszeli döntés fel ne emelkedjék.

Azért azután czélszerű és hasznos különösen az ilyen döntésnél peczkeket alkalmazni és a döntött tőkét a földhöz erősen lekötöni.

* * *

A kapálásról. Sokszor megtörténik az, hogy emelkedett hegyoldalon levő szőlő földjét a víz lehordja. De megtörténik az is, hogy nincs reá idő vagy pénz, hogy az elhordott föld helyre pótolassék. Ha azután ezen nem segítünk, a szőlőtőkénk magasan kiáll a földből, mely körülmény a tőke erejét gyengíti.

Ezen egyszerűen úgy segíthetünk, ha a sorok oromját szét-huzva laposra kapálunk; vagy még ennél is többet teszünk, azt, hogy a földdel némileg a tőkét beföldjük.

Ezen állapot azonban sokáig nem maradhat így, hanem ősszel, vagy télen, de legkésőbb tavasszal az elhordott földet pótolnunk kell.

* * *

Az ellövött döntés. Mikor a metszéssel készen vagyunk, a bujtások eldöntése következik.

A bujtás eldöntésénél szerfelett vigyáznunk kell, és azt csakis ásóval ásott gödrökbe eszközöljük.

A kapával elrakott bujtás legtöbbször el van löve. Ellövésnek nevezzük azt, mikor az eldöntött vessző nem áll egyenesen, hanem harantékosan.

A harantékosan vagyis ferdén álló tőkét nevezzük ellövött tőkének.

Az ilyen ellövött töke sohasem lesz rendes erős fejlődésű töke. Azért attól tartózkodni kell.

A döntésnél az ojtványnak teljesen függélyesen kell állani. És ezt csak az ásóval mélyen ásott gödörbe lehet szabályosan keresztül vinni.

Kérdések és feleletek.

Kérdés Szives tanácsát kérem arra uézve, hogy hol lehet jó kátrányt beszerezni? és melegítve vagy hidegen kell-e a karókat bekátrányozni?

J. I.-né.

Felelet. A kátrányozás sokkal lényegesebb munka mind azt sokan hiszik. Először is azért, mert kétféle kátrányt árusítanak. Az egyik *kőszén-kátrány*, a másik *petróleum-kátrány*.

A kőszén-kátrány jó, a petróleum-kátrány kevés ellenállósággal bír. — A kőszén-kátrány m.-mázsája a gyárban legolcsóbban 6 korona 50 fillér, a petróleum-kátrány 2 koronával olcsóbb. — Azért tehát a beszerzésnél ezen körülménnyel tisztában kell lenni.

A forró-kátrányozás könnyebben megy, vele többet lehet bekátrányozni. De nem oly tartós mint a hidegen eszközölt kátrányozás. A forrón eszközölt kátrányozás kiadóbb, s így kevesebb marad a fán, de ellenállósága is kevesebb.

A kátrányozásnál a gömbölü fenyő karók héjait le kell hántani, különben az első évben leválik a héj a kátránnyal együtt.

* * *

Kérdés. Mikor lehet a zöldojtást megkezdeni? Lehet-e a zöldojtáshoz galylyakat idegenből távolról szállítani?

F. Gy.

Felelet. A zöldojtás megkezdését a szőlő lomb fejlődése határozza meg.

Ha az alany legalább 50--60 cz.-méter magasan nemesíthető, ha nemes a galylyal rendelkezünk: *akkor azonnal meg lehet kezdeni.*

Minél előbb eszközöltetik a zöldojtás: a siker annál biztosabb.

Igen is lehet ojtó galylyat távolból is hozatni, csak hogy leveitől megtisztítva nedves vászonba úgy pakolandó, hogy közte imitt-amott fás vessződarabok helyeztessenek, azért, hogy befulladás ne következék be.

A szövetkezettről.

(Folyt.)

11. §. A tagság megszűnik a tag elhalálozása, kilépése vagy kizárása által.

A kilépés csak előleges négyheti írásbeli vagy szóbeli felmondás mellett történhetik.

A felmondás érvényes, ha az igazgatóság bármelyik tagja előtt kijelentetett, a ki a felmondásról elismervényt adni köteles. Ha az elismervény megtegedatik, a felmondás a községi előljárásnál bejelenthető, mely erről a bejelentőnek elismervényt ad és a szövetkezetet haladéktalanul értesíti.

A kilépett tag üzletrészbefizetésének 10 százaléka a tartalék-alap javára visszatartatik. Azoknál, a kik kényszerítő okból lépnek ki, az igazgatóság a tartalékalap javára visszatartandó százalékot mérsékelheti, egészen el is engedheti.

12. §. Kizárható a tag, ha termésének megfelelő hányadát (19. §. b) pontja) nem bocsátja a szövetkezet rendelkezésére, vagy ha a szövetkezet által értékesítendő terményeit hamisítja, vagy azok minőségére, vagy mennyiségére nézve valótlan adatokat hoz a szövetkezet tudomására, általában, ha a szövetkezetet károsító cselekményt vagy visszaélést követ el.

Kizárható a tag akkor is, ha a szőlőmivelést a szövetkezet működési területén abban hagyja. A 6. §. harmadik bekezdése értelmében azon az illető — az igazgatóság engedélyével — továbbra is tagja maradhat a szövetkezetnek.

Kizárható a tag akkor is, ha tagsági jutalékának esedékes részleteit két ízben történt felszólítás után sem fizeti be a meghatározott időben, vagy ha tőle a szövetkezeti követelés csak törvényes kereset útján hajtható be, végül ha tagtársaival szemben összeférhetetlenséget tanusít, vagy a szövetkezet érdeke ellen izgat vagy cselekszik.

13. §. Ki kell a tagot zárni, ha a szövetkezet területéről elköltözik és önként kilépni nem akar,

ha vagyona felett szabad rendelkezését elveszti,

ha büntett vagy nyereszkesedési vágyból elkövetett vétség vagy mesterséges bor készítésével vagy forgalomba hozatalával elkövetett kihágás miatt jogérvényesen elítéltetett.

14. §. Az alapszabályok 12. §-ban meghatározott okokból a kizárás csak az igazgatósági tagok kétharmad részének szavazatával, a felügyelő bizottság hozzájárulásával és ha az alapszabályok a kézirat a szövetkezet irányában fennálló kötelezettségek elmulasztása esetére állapítják meg, csak az írásbeli megintéstől számított négy hét sikertelen letelte után történhetik.

A kizárt tag a kizárási határozat ellen a legközelebbi közgyűléshez felelbezzhet.

15. §. A szövetkezetből kivált tag vagy örököse a benmaradt tagokkal egyenlően felelős, ha annak az üzleti évnek befejezésétől

számított hat hónapon belül, melyben a tag a szövetkezetből kivált, a szövetkezet ellen csőd nyitattott.

Az, hogy a szövetkezet tartozása a kiválás előtt vagy után keletkezett, különbséget nem tesz.

Ha a kivált tag a szövetkezet irányában tartozásban maradt: a szövetkezet a tartozás lejáratá előtt is beszámítással élhet. A mennyiben pedig akár tartozás címén, akár veszteség folytán a szövetkezet követelése a tag követelését meghaladja, a szövetkezet a tartozás kiegyenlítését követelheti.

16. §. A kiválás, az ok kitüntetése mellett, a tagok névjegyzékébe bejegyzendő, és erről a kivált tag vagy örökösei haladéktalanul értesítendőek.

A halál esetét kivéve a tagsági minőség a szövetkezet irányában a kiválás bejegyzéséről szóló értesítés elküldésével, vagy ha ez elmulasztott, a mikor a bejegyzés és értesítés rendes körülmények között megtörténhetett volna, harmadik személyekkel szemben a cégjegyzék-bíróságnál levő névjegyzékhez történt bejelentéssel (1875. XXXVII. t.-cz. 242 §.) tekintetik megszűntnek.

A kivált tag vagy örököse a bíróságnál a kiválás előzetes feljegyzését kérheti, melynek a szövetkezet részéről történt bejelentéssel egyenlő hatálya van: ha ez a bejelentés utólag megtörtént, vagy ha az előzetes feljegyzést kérő a kiválás szabályszerű megtörténtét igazolja.

17. §. Az üzletrész kifizetése csak az üzleti év befejezésétől számított hat hó letelte után történhetik.

Ugyanannyi idő alatt egyenlítendő ki a kivált tagnak a veszteségből vagy más czimból származó tartozása.

Ha ezen idő alatt a szövetkezet feloszlott: az üzletrész csak a szövetkezeti vagyon felosztásakor fizethető ki.

A kivált tag a szövetkezet tartalékalapjára és vagyonára ígént nem tarthat.

18. §. A tagok jogai:

a) Minden tagnak joga van szőlő- (must- vagy bor-) termésének az igazgatóság által megállapított $\%$ -nak megfelelő részét a szövetkezetnek beszolgáltatni s annak a szövetkezet által való feldolgozását, kezelését és értékesítését követelni.

b) Minden tagnak joga van a beszállított szőlő- (must- vagy bor-) mennyiség után az igazgatóság által megállapított kulcs szerint neki járó előleget, továbbá a szövetkezet által eszközölt eladások arányában, az értékesítésből befolyt összegnek reá eső esedékes részleteit felvenni.

c) Jogukban áll a tagoknak, a szövetkezetnek az 1 §-ban jelzett más irányu működését is, az igazgatóság által megállapított ügyrend szerint és a megállapított feltételek mellett igénybe venni.

d) A közgyűlésen minően tagnak tanácskozási, szavazati, indítványozási, továbbá cselekvő és szenvedő választási joga van. Minden tagnak egy-egy szavazata van, s ezt a 41. §. értelmében gyakorolhatja.

e) Bármely tagnak joga van a szövetkezet vagyonát és működését illetőleg a szövetkezet igazgatóságától felvilágosítást kérni; az igazgatóságnak azonban, ha a szövetkezet érdek úgy kívánja, jogában áll a felvilágosítást megtagadni.

f) Minden tagnak igénye van az 59 §-ban körülírt módon megállapítandó osztalékra.

(Folyt. köv.)

Kün a szőlőben.

Mikor már a metszést is elvégeztük a szőlőben, következik a bujtások elrakása. — E közben van ideje a kézben eszközlendő fásojtások elkészítésének. A fásojtásokat az utóbbi időben mohába rakva ládában meleg helyen gyökereztetik elő; s ezen eljárás a fásojtás idejét is meghosszabbítja. Míg ezelőtt ápril hó végéig eszközlöttük a fásojtást, most kihaladhatunk vele: egész május hó végéig. Mikor a ládában és mohóban levő ojtás részben gyökeret ver és összeforr. Tehát idő tekintetében sokat nyerünk.

Május közepén mikor már a fakadások annyira előhaladtak, hogy könnyen le nem vethetők, és a föld megrengésétől le nem hulnak, meglehet kezdeni a karózást vagy hiányzó karók pótlását.

Ha a tavaszi munkák eddig nem engedték volna a vermeket kitisztítani, most már mulhatatlanul kell eszközölni, mivel a nagyobb esőzések csakhamar bekövetkeznek.

A kapálás még távol van; de ha a szőlőben imitt amott aszott csatés vagy egyéb füves foltok vannak: azokat meg kell kapálni. Mivel az általános kapálásig nagyon elhatalmasodnának.

A vesszők oskolázását is el kell végezni május végére. Különben azok elkésnek, hajtásaik nem érnek be.

A szénkénegezést a szőlő virágzása előtt kel elvégezni.

Az első kötést mihelyt lehetséges eszközölni kell; nehogy a vihar a hajtásokat letördelje. Ha a metszés úgy vitetett keresztül, hogy azokon fagyos rügyek maradtak, melyek holtan merednek ki a hajtások közül: azt utómetszéssel el kell távolítani.

Az első kapálás alkalmával szigoruan utasítani kell a kapásokat, hogy ahol a tőke magas fejezettel hosszú nyakkal bír: azok felé földet rakjanak.

Vegyesek,

Lapunk mai száma tavaszi túl elfoglaltságunknál fogva késett.

Kérelem. Ismételten kérjük előfizetőinket, és azokat, akik lapunkat eddig megtartották, hogy most már előfizetési díjaikat beküldeni sziveskedjenek, mert akik sem a lapot vissza nem küldötték, sem az előfizetési díjakat hozzánk nem juttatták, e hó 10-dike után postai megbizás útján fogjuk azt beszédni.

Eladó. Van még 60 szál sima csudaszőlő melyet megrendelő előfizetőinknek fele árban, darabonként 40 fillérével megküldjük.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.